

חומר בקודש פרק שלישי חגיגה

כא.

א) זכמים ט"ז, ג) לקמן
ב) א) נפקחים ט"ז, ע"ש;
ד) דפרה פ"ג, ט) וי"ט ט"ז
זמשה וצירושאמי.

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה האונן וכו' משמע לישנא טבילה אין אכל וכו' משמע ללא בעי הערב שמש וגם: ג) בא"ד אחר תמיד של ערב תשתיר דמו לא ממתינין כיון דבתבי עליה גבי עולה ומניח: א) בא"ד ורבותא נקט דאע"ג דהביאורו שחית פ"ל ויניח דלא נמחק: ד) בא"ד מטמא את הקדש וכו': ט) בא"ד להשתמש בהן לצורך חולין וכו' הערה עדיפה טפי מאלו וכו' מביא הר"י סיפתא מהא דלמר וכו' ואל תמנה מההיא דאמרין: ו) בא"ד אמאי יטמא ויטבול הא מיטמא וקאי ומאי קאמר ל"ל ומניח וקיימא לה נמחה: ז) בא"ד ואי מטמאין ליה בעי ערב שמש וכו' אלא ודאי דלף בצניורא של ע"ה לך הערב שמש ועוד דקאמר לקמן שהי מטמאין את הכהן השורף וכו' שצ"ע שלו בדלקמן הלכך: ח) בא"ד אמר ר"י דההיא דמטמאין לכהן השורף וכו' וכן צה"ה דאמר בצניורא מיירי מטמא חולין וכו' זמשה ורבהיה דכהן וכו' וגם בשפופרת דכהן וכו' טפי וכו' לא משמע הכי אלא בכל יו"ט מיירי:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה האונן וכו' והביא ר"ד אלתן סוף וכו'. חמיסות טעמא זה זה טענה זכרתי ויאל לזכור שהיפה כן היא בזמני פ"ז דקטלים משה ג' דרבי חס' לל"ג:

האונן ומחובר בפורים צריבין מבילה לקדש אב"ל לא לתרומה. משמע לישנא טבילה א) אכל הערב שמש לא כדדייק לקמן (דף כג.) בכלים הנגמרים והכי נמי משמע צזכמים צריש טבול יוס (דף נט.) דקא דייק על הך משנה היכי דמי אי דלסח דעמיה מטמא שרץ טמא מעליא הוי אס כן משמע ללא הערב שמש צעי וגם רש"י פי' כן התם ללא צעי הערב שמש והא דתנן התם טבול יוס ומחובר בפורים אין חולקין בקדשים לאכול לערב משמע דמחובר בפורים צעי הערב שמש איכא למימר משום טבול יוס נקטיה אכל קשה לר"י דלמר צעירובין צפרק

ב) האונן ומחובר בפורים צריבין מבילה לקדש אב"ל לא לתרומה: ג) בקדש מ"ט לא א"ר אילא מפני שכבדו של כלי חוצין והא מרסיפא משום חציצה רישא לאו משום חציצה דקתני סיפא ולא כמדת הקדש מדת התרומה שבקדש מתיר ומגניב ומטביל ואחר כך קושר ובתרומה קושר ואחר כך מטביל רישא וסיפא משום חציצה וצריבא דאי אשמעינן רישא הוה אמינא היינו טעמא דלקדש לא משום כבדו של כלי דאיכא אבל סיפא דליכא כבדו של כלי אימא לקדש נמי לא הוי חציצה ואי אשמעינן סיפא הוה אמינא היינו טעמא דלקדש לא משום דקשרא

דמו לא תשתרי א) כיון דכתיבה עליה העולה ומינה ילפינן א) עשה דהשלמה דאין מקריבין אחרי עולת התמיד בין הערבין כלום ויש לומר דאיכא למימר שפעמים מאחרין התמיד עד הערב שמש כדאמרין ריש תפלת השחר (בבב"ב דף טו:) שהולך וקרב עד הערב הלכך כיון שאין לו זמן קצוב מספקין לה בכל הספק אי נמי כרבי ישמעאל צנו של רבי יוחנן בן זבדוקא שאמר ריש תמיד נשחט (פסחים דף נט.) שחטאת העוף קרב אחר תמיד הערב והכי מפרש ר"י צריש תמיד נשחט גבי מחוסר פורים שטבול ואוכל בקדשים לערב ללא נקט ערב משום הערב שמש אלא לפי שאינו עומד לעולם על קרבנו כדפי' וסומך על חוקת כהנים וכן יש לפרש ה"ה דכריתות צריש פרק מחוסרי כפרה (דף טו:) [גר] מעוכב לאכול בקדשים עד שיצא קנו הביא פרידה אחת שחיתת אוכל בקדשים לערב א) דרבותא נקט ואע"ג דלא הביאוס שחיתת תרווייהו לא יאכל עד הערב היכא דסומך על חוקת כדפרי' אכל ליכא למימר התם משום הערב שמש דלא כר"י כדפרי' ועוד דלא מוזכר ההי' הטעם טבילה וגם לא מנינו מחוסר כפרה ה"ה כר"י עבירה קרב מחוסר כפרה דטומאת אכל בגר רן תנן (פרה פ"א מ"ה) כל הטעין ציאת מים מדבידו סופרים מטמא א) הקדש וכו' אחר ציאתו מותר בזבולן משמע כל שהוא מדרבנן מותר מיד בלא הערב שמש ומהיכא דפרישית תירך הר"ר שמואל מרא"ס הא דתניא בפ"ב דביצה (דף י"ט. ושם) גבי מתני' דכלי שנטמאו בזולד הטומאה מטבילין אותו צ"י"ט ואמאי והא צעי הערב שמש ומירך דיון דולד טומאה דרבנן לא צעי הערב שמש והכי משמע צירושאמי דתרומות פ"ב גמרא המטביל כליו בשבת וכו' מתקן מנא לכתחילה מני נפל כליו לתוך הצור מערים עליו ומטבילו כלומר ציוס טוב ובשבת תרי אמוראי חד אמר ככלי שנטמאו בצב הטומאה וחד אמר ככלי שנטמאו בזולד הטומאה מתבי מן דלמר בזולד הטומאה לנאן דלמר בצב הטומאה אפי' בזולד הא טעון הערב שמש כלומר התניח לדידי דלוקימנא ליה בזולד הטומאה שפיר דלא צעי הערב שמש אלא לדידך דמוקמית ליה כלז הטומאה כר"י ליה הערב שמש ולא חויל לאשתמושי ביה רק בזולד א"כ הוה ליה מטביל משבת לחול ומוקי לה בצ"ה שנטמא א) לצורך חולין דטבול יוס שרי בזבולין בלא הערב שמש והשחא לדבריו מוקמי מתני' דביצה (שם) דאין מטבילין כלים שנטמאו בצב הטומאה צה"ה מיירי לאכול תרומה אי נמי באוכל חולין על טהרת תרומה ולא שרי בטומאה דרבנן רק ע"י הערמה גם שמעתתא דביצה ע"י הערמה מיירי ובצב הטומאה אפילו על ידי הערמה לא וכו' שרי התם בזמני' מדלין דלי טמא והוא טהור מאליו הך הערמה עדיפה שפיר מאליו החזירו ריקן ואותה גירסא שפיר מייתי לה צירושאמי וגם בפ"ב דביצה (ג"ו) שם כתוב צביבוס כספרים אמנם העת הגירסא כמו שפי' ועוד היה מביא הר"י סייעתא דלמר צפרק האשה (פסחים דף טז:) אמר רב אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ דילמא פשע ולא טביל ואלו במחובר כפרה אמר התם שוחטין וזורקין עליו ולא חיישין דילמא פשע דהואיל וטהור מעליא הוי מדאורייתא לא להטמאו חמסיס דבהיס כרת לפטורו צבן מפתח ושפיר שוחטין וזורקין עליו ולא תתמה דלמר צפרק הואיל וכו' (יומא דף לו.) גבי ר' יוחנן דין קמחית כהן גדול שסיפר עם נכרי בשוק ונמא צינורא מפיו נכנס צבב אחיו ושימט תמיז ואמאי לייזל וליטבול כיון דטומאה דרבנן הרי לא צעי הערב שמש התם י"ל כיון דחכמים שוינהו לנכרים כזבים לכל דבריהם החמירו בהן והצריכו הערב שמש ובצניורא דע"ה משמע לקמן (דף כג.) צה"ה דשפופרת דצעי הערב שמש דקאמר אמאי יטמא ויטבול הא מטמא א) וקיימא ליה ומאי קאמר הא בטומאה קמייתא לא צעי הערב שמש וליכא היכירא ואי מטמאין א) צעי הערב שמש ושפיר איכא היכירא לצדוקין אלא ודאי דלף של ע"ה כר"י הערב שמש ועוד תנן (פרה פ"ג מ"ה) שהיו מטמאין כהן השורף את הפרה ומניא בתוספתא א) שהיו נוגעין צו כדפירש לעיל דבגדי אוכלי קדש מדרס לחטאת ואיזה היכירא דלדוקין איכא כיון דלא צעי הערב שמש כדפרי' ומירך הר"ר שמעון דעשאוהו כטמא מת צצציעי שלו כדלעיל הלכך אף הערב שמש צעי אף רש"י לא פירש הכי לקמן אלא פירש עשאוהו כטמא מת צו' שלו למימני ביה רש"י ולא לענין הערב שמש והשתא קשה דמשמע דאיכא הערב שמש אף בטומאה דרבנן ואלו צה"ה דכל הטעון ציאת מים משמע דליכא הערב שמש ואמר הר"י א) דמטמא כהן השורף את הפרה מיירי כדי שיהיה טמא לטמא חולין צמגעו וכן צה"ה [צניורא דע"ה וצניורא דנכרי שנתזה מפיו] שנטמא חולין צמגעו לפיכך צעו הערב שמש אף לישנא לא משמע שיטמא חולין צמגעו צה"ה דכהן השורף את הפרה וכן לקמן גבי שפופרת לא קאמר עשאוהו כטמא מת צו' שלו רק לענין הערב שמש ולא לענין לטומאות חולין צמגעו והא דצעי הערב שמש איכא למימר דצפרה החמירו וגם בשפופרת טפי מכללים הנגמרים דקני' להו צצצילה בלא הערב שמש היינו גבי חולין ותרומה לקדש ולא לחטאת וההיא דפסחים פרק אלו דברים (דף ע.) דלמר סכין שנמנא צ"ג שונה ומטביל אותה צ"ג שונה צו' מיד כלומר דמסתמא הטבילה מתחילתה כדי לעשות לה הערב שמש וכו' ליחוס דילמא נטמא בטומאה דרבנן דלא צעי הערב שמש ונתר ליה ע"ה כפרה להטביל דהא הוה ספק דרבנן וקולא ועוד דרגילות להטביל מאורתא דלמא מטרוד כ"כ ולא קמא כ"כ וליכא לאתמוהי האי סכין שנמנא היכא אי צירושלים אפי' צ"ג נמי ואי חוץ לירושלים אפי' צ"ג נמי לא כדאמרין התם צצצילה פרק קמא דפסחים (דף טו:) דהא י"ל דמיירי חוץ לירושלים אי נמי צירושלים ובצניורא שאלנו לא דרך ירידה ולא דרך עליה וצ"ד דאיכא הוכחה דאטבולא שריא והקשה הר"ר אליהו לפסול האי סכין צה"ה הדעת דלמר לעיל שילהי פ"ב (דף כ.) דלמר לצי על הסל ולא על המגריפה ופסלינה ליה צה"ה הדעת ומירך הר"י דלא שייך היסח הדעת לפסול רק דומיא דהתם שהיו צידו ואסח דעמיה הימנה אכל היכא שאין צידו כגון שאצד לא שייך התם היסח הדעת לפסול * והביא הר"ר אלתן סעד לדבריו מפרק ו' דקטלים מ"ג דלמר התם נמנא בצורה אצרים עולות חתיכות חטאות ומשמע שעולה נקריבה וחטאת א) תאכל ולא מיפסלה צה"ה היסח הדעת והקשה הר"ר אלתן מאי היא דקאמר לישנא דשונה ומטביל דמשמע שצב הטבול ומירך לו הר"י דאפי' הכי צה הטבילה צעלים נמי מטבילין דלימא לא נשמרה בצורה הואיל ואיזת ליה שהת כלי יומא וצה"ה דביצה דלמרין כלי שנטמא בזולד הטומאה מטבילין ואקשינן הא צעי הערב שמש האומר הר"ר אלתן דצ"י"ט שחל להיות בע"ש עסקין דצ"י"ט מכין לשבת הלכך מטבילין אפילו ליומא אחריתא אף לישנא דמתני' לא משמע ליה אלא בכל יו"ט מיירי:

לקדש כו'. ואמרין מ"ט דמתניתין א"ר אילא משום חציצה פי' חיישין שמה כבדו של כלי יש בו בקרקעית הכלי החיצון ואין טבילה עולה לו. וה"מ דחיישין כולי ומקשינן אי משום חציצה הא קתני לה לקמן מרת הקדש מחיר מטביל ומגב כו' ופרקינן לעולם רישא וסיפא משום חציצה ואצטרך לתרווייהו דאי גנא מטבילין כלים בתוך כלים בלבד היינו אמרין שזה מפני כבדו של כלי אבל התרת חבל אין צורך ואילו גנא מותר ומטביל בלבד הינו אמרין משום שהקשר במים ואין מים באים לתוכו אבל כלים בתוך כלים אימא המים מצפים אותו ובאין עליו מכל צד קמ"ל דחיישין בהא